

Ο ανθρωποκεντρικός υποκειμενισμός της προτεσταντικής μεταρρύθμισης

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Μαρτίνος Λούθηρος (1483-1546) προχώρησε στην ατομική πίστη και σωτηριολογία. Στην ανθρωπολογία²⁰⁸ του κυριαρχεί ένας ανθρωποκεντρικός υποκειμενισμός, αφού όλα κινούνται γύρω από το εγώ του ανθρώπου. Η λογική και η θέληση ταυτίζονται με το είναι του ανθρώπου και αποτελούν την ταυτότητά του.

Η ελευθερία του ανθρώπου περιορίζεται στις ενδοκοσμικές σχέσεις και δεν μπορεί να αφορά τις σχέσεις του με τον Θεό. Μάλιστα, η ενδοκοσμική ελευθερία είναι ατομοκεντρική, αφού περιστρέφεται και κλείνεται γύρω από το εγώ. Έτσι καταλήγει νομοτελειακά σε μία αποεκκλησιοποίηση της πίστης, καθώς φαίνεται ότι αρκεί η σχέση του ατομικού εγώ με τον Θεό. Η εξατομίκευση της θρησκευτικής

ζωής μπορούσε να εναρμονιστεί πληρέστερα με το ανθρωποκεντρικό μοντέλο που καλλιέργησε ήδη από τον προηγούμενο αιώνα η Αναγέννηση.

Ο Λούθηρος καθιστά βάση της διδασκαλίας του τη σωτηριολογία όχι σε συνάρτηση με τα έργα αλλά μόνο με την πίστη²⁰⁹ (*Sola Fidei*). Απορρίπτει τα πρωτεία της Ρώμης και δηλώνει ότι οι Γραφές είναι η μόνη πηγή της πίστης (*Sola Scriptura*). Η αντίθεσή του στη σχολαστική θεολογία, την επιτηδευμένη ιερουργική θεωρία, την πεποίθηση στην αναγκαιότητα συμπλήρωσης της πίστης με καλές πράξεις και το δόγμα της θείας εξουσίας των ιερέων συνέβαλαν στην ρήξη του με το Ρωμαιοκαθολικισμό.

Αν και το θρησκευτικό ιδανικό των μεταρρυθμιστών στηρίχθηκε στον εκπεσμό της ανθρώπινης φύσης, τον προκαθορισμό της μοίρας τον οποίο δανείζονται από τον αυγουστίνειο απόλυτο προορισμό και την απουσία ελευθερίας της βούλησης στερώντας τη λογική από τη θεολογία, έστρεψαν τον άνθρωπο προς τον ατομισμό. Ο άνθρωπος μέσα από τον θείο προκαθορισμό²¹⁰ της σωτηρίας του και την ατομικότητα της πίστης του όχι μόνο δέχεται την ύπαρξη μέσα από τον ίδιο της τον εαυτό αλλά επίσης, απαξιώνει κάθε έννοια αξιοποίησης της φθαρτής πραγματικότητας ως τον τόπο και χρόνο επίτευξης της σωτηρίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

208 Δ. Τσελεγγίδης, *Η σωτηριολογία του Λουθήρου: Συμβολή στη μελέτη της Θεολογίας του Λουθήρου από ορθόδοξη πλευρά, Θεσσαλονίκη, Πουρναράς, 1999, σελ. 44-45.*

209 E. Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία, τόμος Α', Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1983, σελ. 124.*

210 Δ. Τσελεγγίδης, *Η σωτηριολογία του Λουθήρου: Συμβολή στη μελέτη της Θεολογίας του Λουθήρου από ορθόδοξη πλευρά, Θεσσαλονίκη, Πουρναράς, 1999, σελ. 25.*

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ» της ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Νικόλαο Κόϊο.
